

Drahé sestry, drahí bratia,

od môjho ostatného listu uplynulo trochu viac času ako zvyčajne. Pri pozorovaní toho, čo sa teraz okolo nás deje, sa mi zdá, že dochádza k prechodu od akéhosi romantizmu prvých dní vojny k realizmu a pragmatizmu jej ďalšieho mesiaca. Čo to znamená? V prvom rade si zvykáme na život v týchto podmienkach. V Kyjeve to vidím veľmi jasne. Od pondelka sa skrátil zákaz vychádzania: teraz trvá od 21:00 do 6:00 hod. Otvorených je tiež stále viac obchodov a služieb. Dokonca pred neďalekým kaderníctvom sa už netvorí rad, čo sa predtým bežne stávalo. Jeho majiteľ pred vstupom napísal, že za ostrihanie neplatia príslušníci armády, polícia ani územnej obrany. Otec Oleksandr mi vravel, že nedávno videl podobný oznam v zubnej ambulancii.

Oproti nášmu kláštora sa nachádza posilňovňa. Nikdy som tam nebol, ale cez veľké sklenené okná bolo kedysi vidieť dovnútra. Teraz sú okná zakryté papierom, takže nevidno, čo sa deje vo vnútri, ale na vchodových dverách je napísané, že sa dá prísť cvičiť trikrát do týždňa. Predpokladám, že záujemcovia sa nájdu. Koniec koncov nie všetkých, ktorí si radi posilňujú svaly, uspokojí plniť vrecia pieskom a ukladať ich napr. okolo pamätníkov. Takýmto spôsobom sa totiž zabezpečujú pamiatky pred prípadným ostreľovaním, ktoré by ich mohlo poškodiť.

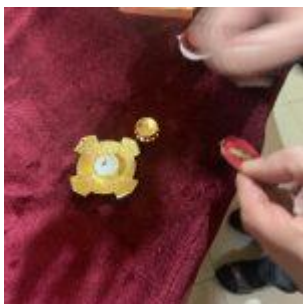
À propos pomníkov ... V nedeľu sme zorganizovali v knižnici Inštitútu sv. Tomáša v Kyjeve stretnutie s Oleksandrom Irvancom, ukrajinským básnikom, spisovateľom, dramatikom a prekladateľom. Pred niekoľkými dňami som spoznal jeho manželku Oksanu, ktorá sa tiež venuje umeniu, a pozval som ich k nám na nedeľný obed. Oksana a Oleksandr predtým žili v Irpini, meste neďaleko Kyjeva, ktoré zničili ruské jednotky a potom ho na niekoľko týždňov obsadili. Len včera sa ho ukrajinskej armáde podarilo získať z rúk nepriateľov. Našich nedeľných hostí spolu s vyše 90-ročnou mamou pani Oksany a mačkou po niekoľkých týždňoch života na dostrel ruských zbraní evakuovali dobrovoľníci. V meste už nebola elektrina, plyn ani voda. Oleksandr však neprestal písať poéziu. Pri úteku si so sebou nezobrali takmer nič. „Keď som odchádzal z domu, narýchlo som si vzal len jednu knižočku mojich básní,“ vravel. Veľmi dojímavé bolo počúvať autorské čítanie vojnovnej poézie za múrmi nášho kláštora. Jedna z básní s istou dávkou humoru rozprávala o tom, ako pomníky teraz bojujú za Ukrajinu. „V centre Buče [mesta susediaceho s Irpiňom] na podstavci stálo obrnené vozidlo na pamiatku ukrajinských vojakov, ktorí ešte za čias Sovietskeho zväzu zahynuli v Afganistane. Keď Rusi zaútočili na Buču, videli ho už z diaľky a začali naň strieľať. Vystrieľali takmer všetku muníciu a potom prišli naši a zničili ich“, objasňoval Irvanec. Ďalšia báseň bola na tému odpustenia.

„Z mesta, ktoré rakety rozbili,
do celého sveta volám dnes:
Tento rok na Nedeľu zmierenia
nie všetkým odpustiť dokážem!“

Keď Oleksandr Irvanec dočítal svoju báseň, začínajúcu týmito slovami, chvíľu mlčal a potom dodal: „Viem, že treba odpustiť... ale v básni som to napísal takto.“ Veľké otázky, týkajúce sa odpustenia, viny, kolektívnej zodpovednosti ruského národa a Bieloruska, z územia ktorého sú denne vystreľované rakety ničiace Ukrajinu, si budeme klásť určite ešte roky a bude náročné nájsť na ne odpoveď.

Pre mňa je takouto odpoveďou Kristov kríž. „Lebo Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť a aby skrze neho zmieril všetko so sebou, keď pre jeho krv na kríži priniesol pokoj všetkému, čo je na zemi aj čo je na nebi“ (Kol 1, 19-20). Včera som bol vo Fastive a otec Míša ma požiadal o láskavosť: „Mohol by si ísť ku karmelitánom a zobrať od nich relikviu Svätého kríža, ktorú mi sľúbili?“ Takéto žiadosti sa neodmietajú. Z Fastiva som dostal relikvie blahoslavenej matky Ruženy Czackej, ktoré sme kedysi priviezli s otcom Míšom z Varšavy a v súčasnosti sa nachádzajú u kyjevských karmelitánov. Mal som teda svoju malú „krížovú výpravu“ do Sviatoshyna, kyjevskej štvrte, kde majú karmelitáni farnosť a kláštor. Je to na západnom okraji mesta, takže tam mimoriadne hlasno a silno počuť boje, ktoré sa odohrávajú pár kilometrov ďalej. Karmelitáni si už na to zvykli. Ja som mal dojem, že som na strelnici. Našťastie v okolí kláštora zatiaľ nič nevybuchlo. Nech je tomu tak aj naďalej! Otec Marek v mojej prítomnosti otvoril relikviár a daroval mi „kúštiček“ Svätého kríža pre farnosť vo Fastive. Náš kostol je zasvätený povýšeniu Svätého kríža a otec Míša už dlho sníval o tom, že v ňom bude táto relikvia. Čoskoro tam príde, počas hrôzostrašnej vojny, v Roku Svätého kríža, ktorý teraz slávime na Ukrajine. Ako to Ty, dobrý Bože, dokážeš všetko vymyslieť!

Včera som bol vo Fastive svedkom, ako ďalší autobus s utečencami odchádzal smerom k poľským hraniciam. Každý takýto odchod to je smútok z odlúčenia od svojich blízkych, zeme, domov, milovaných miest, zvierat a vecí, ale zároveň znamená záchranu a nádej, lebo neexistuje situácia, z ktorej by nebolo východisko. Za každým takýmto konvojom stojí konkrétna práca mnohých ľudí v Poľsku a na Ukrajine. Sú to tiež nemalé peniaze, ktoré niekto daroval na záchranu životov nevinných žien, detí a starých ľudí. Napokon sú to aj potraviny, lieky a ďalšie potrebné veci, ktoré prichádzajú z Poľska. Ďakujeme!

Zvyknúť si na žitie vo vojnových podmienkach vôbec neznamená, že život je pokojnejší a bezpečnejší. Včerajšia noc bola mimoriadne hlučná. Stále sme počuli výbuchy a výstrely. Našťastie „naši chlapci“ z kyjevskej protivzdušnej obrany neúnavne pracujú vo dne i v noci. Trochu mi pripomínajú meč a štít v rukách archanjela Michala, ktorého sochy stoja v centre hlavného mesta na Námestí nezávislosti, nad bránou Svätej Sofie a taktiež v našej kláštornej kaplnke. Počas raňajok mi o mimoriadne nepokojnej noci rozprával Pietro, reportér jedných

talianskych novín, ktorý sa už niekoľko dní zdržuje v našom kláštore. Mimochodom, obdivujem tohto Taliana, že sa ešte ani raz nestážoval na ukrajinskú kuchyňu, a to je v tejto krajine prvýkrát.

K prechodu od romantizmu prvých dní vojny k pragmatizmu jej ďalšieho mesiaca patria aj návraty do nedávno opustených domov a bytov. Každý deň neskoro večer sa prechádzam po našom kláštornom dvore s ružencom v ruke. Nie vždy sa mi ho podarí pomodliť celý, pretože niekedy mám príliš veľa myšlienok, ktoré mi nedovolia dokončiť zvyšné tajomstvá. Pozerám na obytné budovy, ktoré zo všetkých strán obklopujú náš kláštor. Jedna z nich má vyše 20 poschodí. Pribúdajú zapálené svetlá. Pribúdajú teda ľudia, ktorí sa vracajú k sebe domov, hoci vôbec nie je ešte bezpečnejšie a tichšie. Dobré je tým, ktorí sa majú kam vrátiť. Žiaľ, táto vojna už vzala domovy státisícim ľuďom. Mariupol, Charkov, Černihiv, Irpiň, Hostomeľ... dlhé litánie ruín a ľudských tragédií.

Som presvedčený, že väčšina utečencov z Ukrajiny, dokonca aj tí, ktorým bomby zobrali strechu nad hlavou, sa necíti byť bez domova – majú svoju vlasť a dúfajú, že bude slobodná a povstane z ruín. Zakončím slovami poľského básnika Adama Zagajewského, narodeného vo Łvove, z ktorého v roku 1945 spolu s rodičmi utiekol: „Byť bez domova neznamena bývať pod mostom alebo na nástupišti menej frekventovanej stanice metra (ako je napríklad, nomen omen, stanica Európa na linke metra Pont de Levallois – Gallieni); znamená to len to, že človek trpiaci týmto nedostatkom nedokáže uviesť ulicu, mesto či osadu, ktorá by bola jeho domovom, jeho – ako sa bežne vraví – malou domovinou“ (z eseje: „Dve mestá“).

Dnes to vyšlo tak trochu poeticky...

So srdečnými pozdravmi z Kyjeva a prosbou o modlitbu

Jarosław Krawiec OP, Kyjev, 30, marca, 19:00 hod.